

UiT Norges arktiske universitet

Fakultetet for Biovitenskap, Fiskeri og Økonomi

Innlevering 2

Arbeidsmarked og fagforening

Kandidatnummer: 2

Sok-2008, Høst 2022

Innholdsfortegnelse

Utfordring 2.1	1
Utfordring 2.2.....	3
Utfordring 2.3.....	5
Referanseliste	9

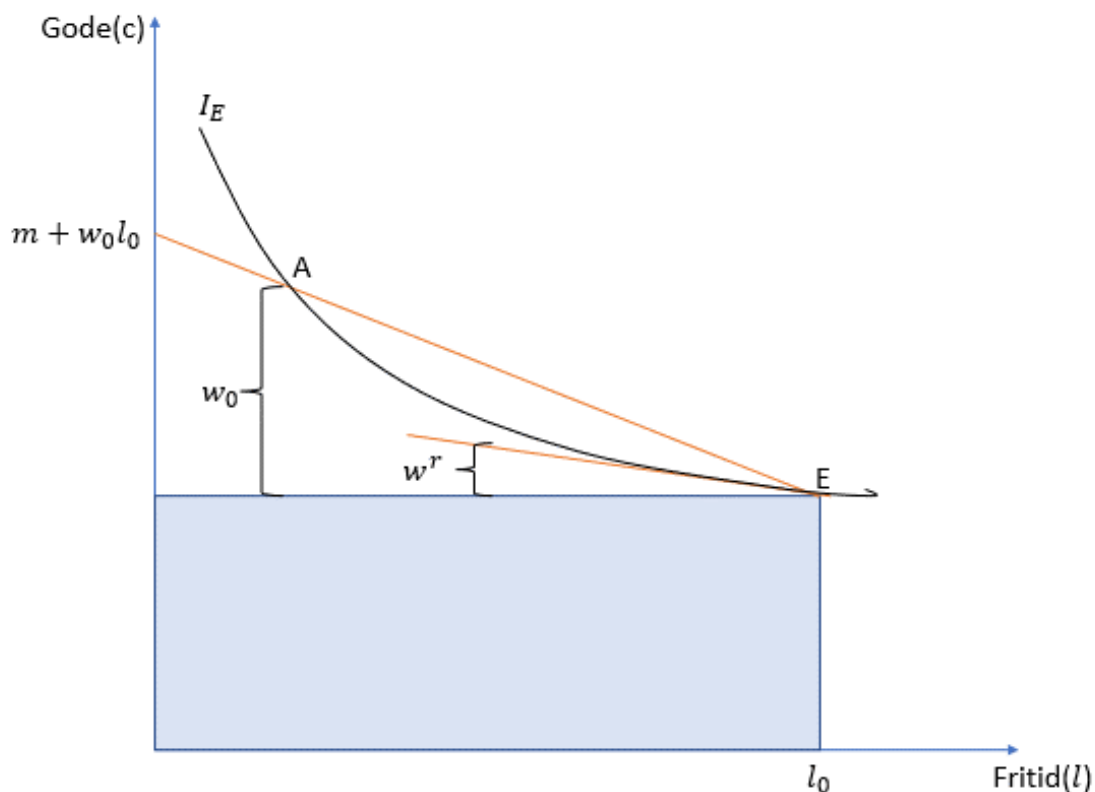
Figurliste

Figur 1: Reservasjonslønn.....	1
Figur 2: Lønnsøkning	2
Figur 3: maksimal profitt, lønn og ansatte	4
Figur 4: Arbeidsledighetsrate i Europa	6
Figur 5: Fagforeningsdensitet.....	6
Figur 6: Excess_Coverage.....	7
Figur 7: Koordinering.....	8

Utfordring 2.1

Oles reservaslønn

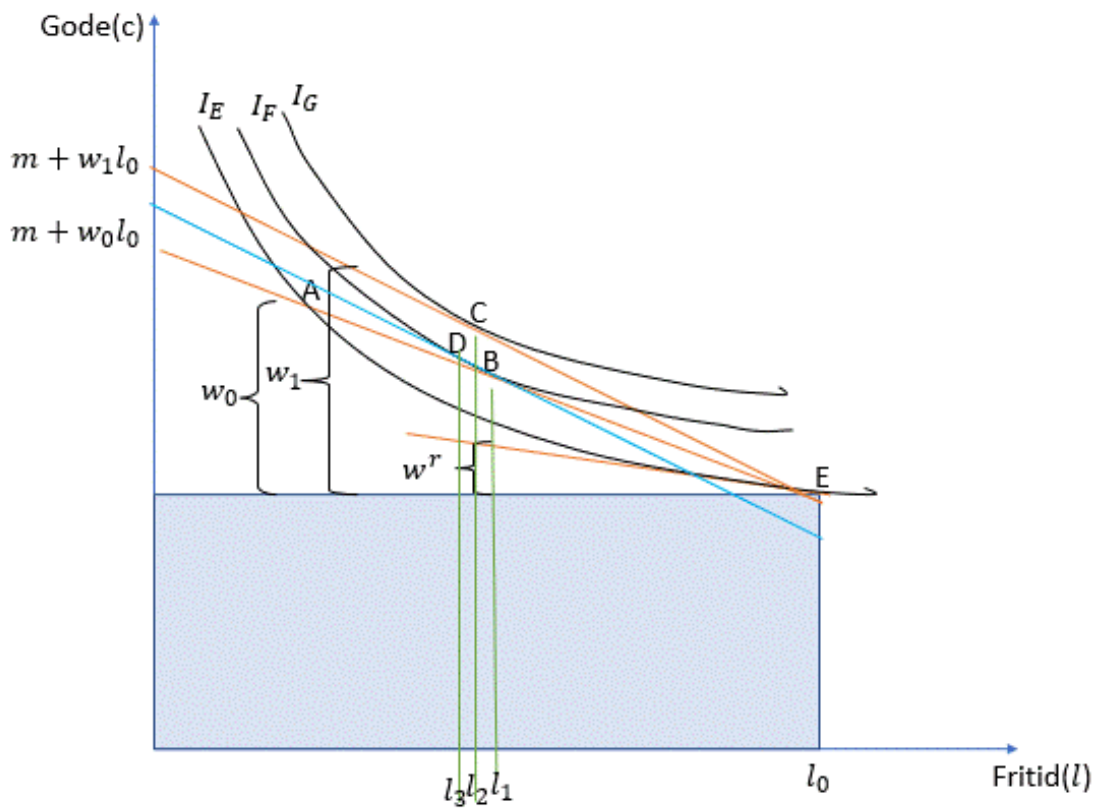
Ole er arbeidsledig og har en stønad til livsopphold på m antall kroner. Siden han ikke jobber har han alle timer i døgnet fri som vi kan skrive som l_0 . Hvis han jobber, vil han ha fast w_0 reallønn pr time. Hvis vi ser på Figur 1 så befinner Ole seg i punkt E hvor han da er uten jobb og på nytte/indifferenskurve I_E . Hvis han skulle jobbet er reservaslønnen w_r , den laveste lønnen han ville godta for å bytte bort litt fritid med jobb og reservaslønn og ikke gått for mye ned i nytte. Ole er tilbudt w_0 i reallønn som er høyere enn reservaslønnen, han kan da velge å jobbe mange flere timer enn hvis han hadde betalt i reservaslønn. For å ha samme nytte i punkt E måtte han jobbet mye for å nå samme nyttenivå altså punkt A.

Figur 1: Reservaslønn

Ole og lønnsøkning

Ole tok jobben med reallønn w_0 som er høyere enn reservaslønnen w_r . Etter lønnsforhandlinger får han en lønnsøkning og lønnen er nå w_1 kr i timen. Ole har nå flere optimale valg. Han kan velge å ha mer fritid samtidig som han har økt konsum og gå opp i flere nyttenivå eller han kan jobbe samme antall timer og øke konsumet samt gå enda flere nyttenivåer opp. I figur 2 vil det optimale med samme timeantall jobb flytte seg fra punkt B til C.

Figur 2: Lønnsøkning

Nå når Ole har bedre inntekt vil han jobbe mer og på samme nyttenivå vil han være i punkt D samt at han kan handle litt mer, dette er Substitusjonseffekten og den kan vi se ved å parallellforskyve helningen til den nye budsjettlinjen ($m + w_1 l_0$) og treffe det opprinnelige nyttenivået (I_F) han hadde før lønnsøkningen, altså punkt D. Han må jobbe mer, men øker konsumet bare litt. Substitusjonseffekten er da avstanden mellom $l_1 \rightarrow l_3$. Inntektseffekten

blir når han velger punkt C, han velger C i stedet for D. Inntektseffekten er avstanden til parallellforskyvningen (den blå linjen) og den nye lønnslinjen (den øverste oransje linjen) også $l_2 \rightarrow l_3$, han jobber mindre, men siden lønnen er økt er det dyrere for han å ta ut for mye fri og velger derfor litt mer fri og høyere konsum.

Skrei og Sei

Bedriften Skrei og Sei har båter og ansatte fiskere. Hvis fiskerne skal ha høyere lønn vil dette påvirke bedriften, på kort sikt kan ikke kapitalen i form av båter endres, kapitalen er vanskelig å endre og substituere for færre ansatte eller høyere kostnader med ny teknologi etc for dette tar tid å oppgradere. Endringer i forhold til antall ansatte/årsverk kan endres til bedriftens nye maksimale profittpunkt på kort sikt med at produksjonen går ned med færre ansatte. På lengre sikt er muligheten for å enten redusere antall båter og ansatte og gå ned i produksjon og samtidig få til en maksimal profitt. Eller de kan øke med flere båter og ansatte og øke produksjonen til ny maksimal profitt. Eller på lang sikt kan investering på bedre teknologi substituere for mindre arbeidskraft eller gi høyere produksjon med samme antall ansatte og dekke inn økte lønnskostnader.

Bedriften vil ha maksimal profitt uansett og må ta visse vurderinger på hva som er best for dem både på kort og på lang sikt ut ifra de endrede kostnadene og den inntekten de har for å selge produktet samt etterspørsel etter varen de selger på markedet.

Utfordring 2.2

Markedets etterspørsel

Hvis vi regner på den maksimale nytten for fagforeningen må vi finne L (sysselsettingen) og w (lønn). Vi vet at w^r er 50. Vi utreder matematisk for å finne L og w .

$$(1)w = 120 - 0,02L$$

$$(2)UF = (w - w^r)L$$

Vi starter med å løse for L og setter likning 1 inn i likning 2.

$$UF = ((120 - 0.02L) - 50)L$$

$$UF = (120 - 50 - 0.02L)L$$

$$UF = 70L - 0.02L^2$$

Nå deriverer vi med hensyn på L

$$\frac{\partial U}{\partial L} = 70 - 0.04L = 0$$

$$\frac{70}{0.04} = L = 1750$$

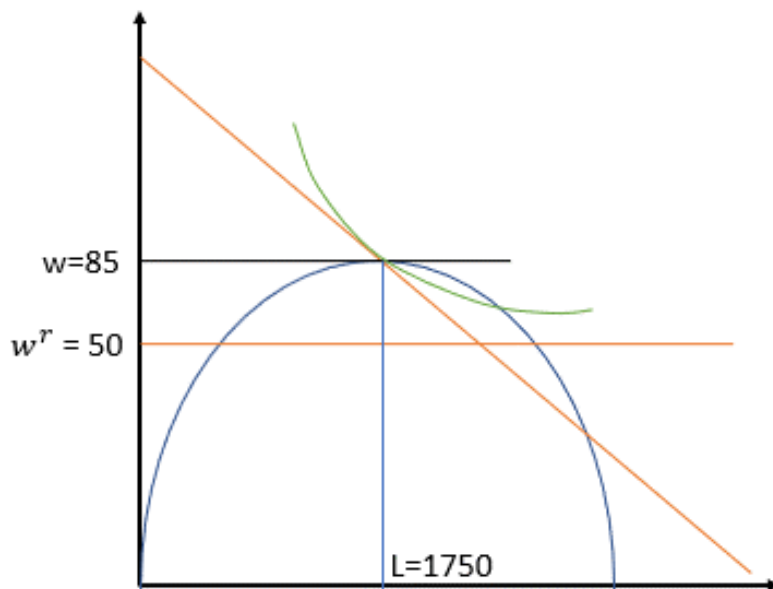
Da har vi funnet at sysselsettingen er 1750 årsverk/ansatte

Vi løser videre for å finne w som er lønnen.

$$w = 120 - 0.02 * 1750$$

$$w = 85$$

Lønnen for maksimal nytte for lønn og fagforening er 85 kr pr time.

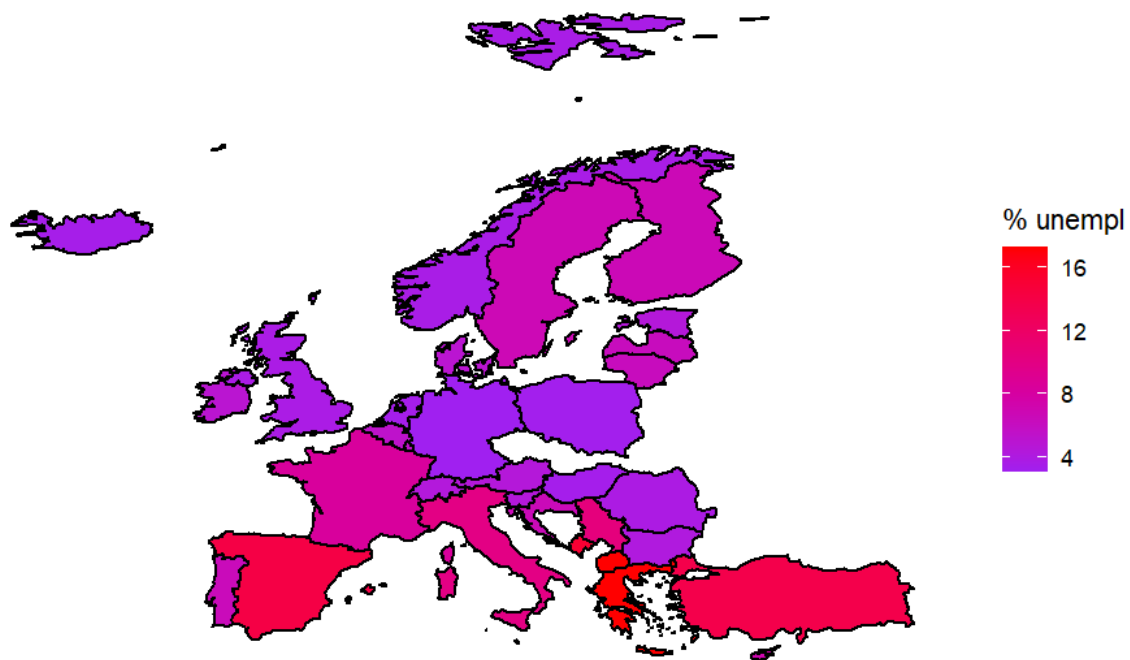
Figur 3: maksimal profitt, lønn og ansatte

Hvis vi tar for oss i figur 3 så illustrerer den blå kurven/surmunnen profittkurven til en bedrift, når punktet i helningen er lik 0, der hvor den sorte linjen passerer altså $w=85$ linjen er den

høyeste lønnen 85kr timen for 1750 ansatte, den vannrette oransje linjen (w^r) illustrerer den antatte reservasjonslønnen for de ansatte. Den oransje linjen på skrå illustrerer lønnen. Og den grønne kurven illustrerer den ansattes nyttekurve. I forhold til profittkurven er x antall ansatte og y er profitt, mens i forhold til de ansatte er x antall timer og y er timelønn. Hvis fagforeningen vil ha høyere enn denne lønnen vil maksimeringspunktet flytte seg fordi bedriften er interessert i å maksimere sin profitt og vil da endre i produksjonen med å regulere antall ansatte. I tilfellet hvor fagforeningen vil ha høyere lønn vil det påvirke antall ansatte og ved å øke lønnen til for eksempel 90 kr vil antall ansatte være 1500, altså færre vil være i arbeid og produksjonen går ned. Hvis de setter lønnen litt lavere enn lønnen på grafen, for eksempel 80 kr timen, vil bedriften øke produksjonen og ansette 250 til. Men i dette tilfellet er den optimale lønnen 85 kr. For fagforeningen ønsker høyest mulig lønn og sysselsetting mens bedriftene ønsker lavest mulig lønn og sysselsetting etter høyest mulig profitt. Men hvis lønningene blir for høye vil arbeidsledigheten gå opp og noen bedrifter vil kunne gå konkurs når kostnadene blir for høye. Hvis situasjonen hadde vært uten fagforening med monopol ville lønningene blitt presset ned nærmest mulig reservasjonslønna og det ville vært flere i arbeid da det er større sjanse for å få jobb, men til gjengjeld vil arbeiderne ligge på lavere nyttekurver.

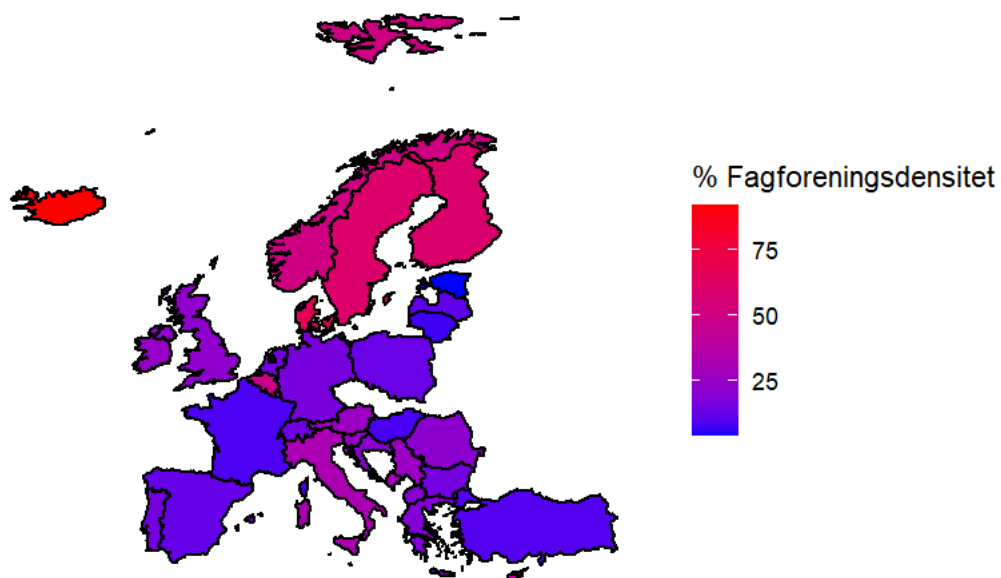
Utfordring 2.3

Del 1

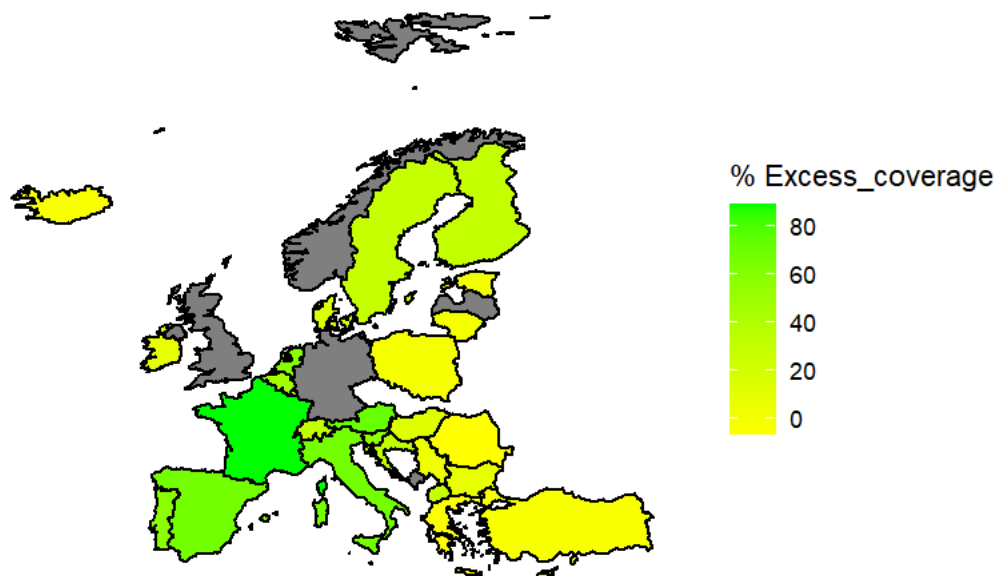
Figur 4: Arbeidsledighetsrate i Europa

I Figur 4 ser vi en oversikt over arbeidsledigheten i Europa, Norge ser vi har ganske lav arbeidsledighet i motsetning til Spania og Tyrkia som har høy arbeidsledighet.

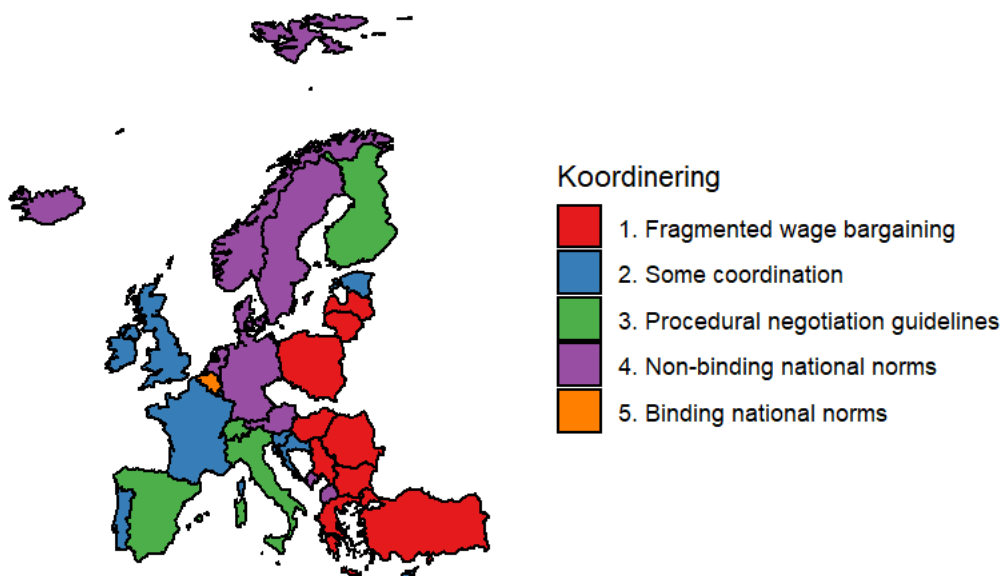
Figur 5: Fagforeningsdensitet

I figur 5 får vi fram fagforeningsdensiteten som vil si deknningen for hvor mange som er medlemmer i en fagforening. Det viser i prosentandel i figuren. Norge har over 50% dekning i motsetning til Frankrike og Tyrkia.

Figur 6: Excess_Coverage

I figur 6 ser vi excess coverage som er de som ikke er medlemmer, men som får samme nytte som de som er medlemmer. I Norge har vi ikke data for dette, men i Frankrike hvor det er få som er medlemmer og mange som drar nytte av det disse få får til. De få påvirker veldig mange.

Figur 7: Koordinering

I figur 7 er oversikt over hvordan de forskjellige landene koordinerer forhandlingene mellom arbeidsgiver og arbeidstaker organisasjonsforening.

Alt i alt kan man se at i de fleste i Norden som har Non-binding nasjonale normer også har høy fagforeningsdekning og lav ledighet i motsetning til de sør og øst i Europa i forskjellig grad. Dette kan komme av at man tradisjonelt er medlem i fagforening når man begynner og jobbe og blir kjapt ervervet av de som er medlemmer og man føler et større samhold på arbeidsplassen sin for å beskytte sine egne interesser i en eventuell arbeidskonflikt. Samt at man kanskje fra man var små fått høre det at det er viktig å være organisert. Samtidig er i i Norge kanskje mer effektive og mer hensiktsmessige forhandlinger og som gir en god nytte også for bedriften og samfunnet generelt og de som har store overskudd også investerer mer i bedriften for å øke produksjonen samt skape flere arbeidsplasser og at politikken som føres i landet/landene er positiv for utvikling og verdiskapning i kapital og arbeidernes kompetanse. Samt at det følges nasjonale retningslinjer som virker inn på at vi i Norden er sterk i fagforeninger og de gjør gode valg og kan gå for kompromisser for at begge parter skal kunne leve med det.

Koder til utfordring 3 finnes i egen PDF fil og på [IdaBergland/SOK-2008-2022 \(github.com\)](https://github.com/IdaBergland/SOK-2008-2022).

Referanseliste

Læreboken, forelesningsnotater og videoer.